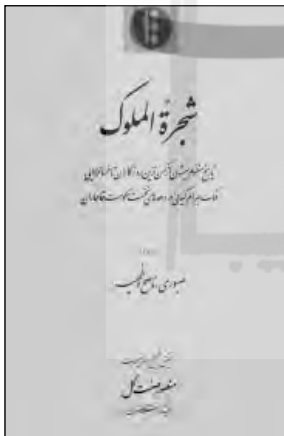




شعرش چنگی به دل نمی زند، برای اینکه در دوره های مختلف شاهد اشعار زیادی هستیم که فاخر نیستند.



وی افزود: در دوره های از فرهنگ ایران شعرا اشعار فاخری دارند که بی نظیر است. از اواخر صفویه به بعد بسیاری از اشعار به زبان مردم نزدیک می شود. در این دوره ما شاهد دیوان ها و دفترهایی شعری زیادی هستیم شاید با کل تاریخ برابری کند. به سبب همین توسعه یافتگی مردمی شدن شعر — که البته نباید به آسانی از آن گذشت — شعر دیگر فاخریت گذشته را نداشت. اشراقی سپس به حواشی کتاب شجره الملوک اشاره کرد

شصت و هشتمین نشست از سلسله نشستهای مرکز پژوهشی میراث مکتوب به چهره گشایی کتاب شجره الملوک اختصاص یافت. این مراسم عصر روز دوشنبه ۲۷ آبان در این مرکز برگزار شد.

در آغاز مراسم اکبر ایرانی، رئیس مرکز گفت: قرار بود این کتاب ماه ها پیش رونمایی شود و آن هم در سیستان، که به رغم قول ها و هماهنگی ها اخیراً به این نتیجه رسیدیم که بهتر است در همین جا برنامه رونمایی و نقد و بررسی را داشته باشیم و البته چون ماه ها از چاپ کتاب می گذرد کلمه رونمایی دیگر مناسبت چندانی ندارد.

دکتر احسان اشراقی، استاد تاریخ دوره صفوی به عنوان نخستین سخنران این مراسم اظهار داشت: آثار خوبی توسط مرکز پژوهشی میراث مکتوب منتشر شده است که باید روزی شروع به تحلیل این آثار کنیم، چرا که خیلی چیزها در متون فارسی وجود دارد که ما سرسری از آن می گذریم که اگر تک تک واژه ها را به دقت بیرون بیاوریم، شاید بتوانیم خدمت بزرگی به فرهنگ ایرانی بکنیم و این آرزویی است که بنده دارم و کار را در این زمینه شروع کرده ام.

وی گفت: کتاب شجره الملوک، اگر حاشیه هایش نبود،



و گفت: اگر آدم فقط زیرنویس‌ها را بخواند کافی است تا خیلی چیزها دستش بیاید.

این استاد تاریخ در ادامه به قرائت یادداشتی پرداخت که در قسمتی از آن آمده است: شجره‌الملوک شجره‌نامه‌ای منظوم از روزگار باستان تا دوره فتحعلی شاه قاجار که توسط سه شاعر به نام‌های صبوحی، ناصح، و زهیر فراهم آمده و ضمن آن از تاریخ سیاسی سیستان و فرمانروایی آن سخن به میان رفته است. شناخت مصحح از نسخه منحصر به فرد شجره‌الملوک که کارشناسی انگلیسی در سیستان سالهای ۱۹۰۳ تا ۱۹۰۵، آن را معرفی کرده میکروفیلمی تهیه کرده و به تصحیح آن پرداخته است.



اشراقی در ادامه افزود: این کتاب آخرین نماینده تاریخ‌نویسی ملوک نیمروز است که در اواخر سلطنت قاجار نگاشته شده است.

جواد محمدی، سیستان‌شناس معاصر، سخنران بعدی این مراسم بود. وی در آغاز گفت که قصد داشته است درباره سیستان سخن بگوید، چرا که این خودشیفتگی‌ها که میان اشخاص حاکم است انسان را از گفتن بسیاری از حقایق تاریخی بازمی‌دارد؛ اما اهمیت کتاب باعث شده است که در این باره حرف بزند.

وی با بیان اینکه در دوره‌های مرزهای سیستان، بسیار گسترده‌تر از امروز بوده است، تصریح کرد: سیستان در دوره‌های افول می‌کند تا در دوره ساسانیان که محل اقامت یکی از کاخ‌نشینان می‌شود و سپس فراز و فرودهایی دارد. اخیراً سیستان دلتاهای هیرمند را شامل می‌شود.

به گفته وی، موضوع ملوک سیستان آن قدر اهمیت دارد که درباره آنها گفته‌اند: این ملوک بدون لشگر و سپاهی عظیم، گوشه‌ای از مرزهای ایران را در طول تاریخ پاسبانی کردند و آن طور که برمی‌آید ملوکی مردمی بودند. محمدی تأکید کرد: کارهایی که درباره سیستان انجام شده یا توسط بزرگانی بوده که اطلاعی از سیستان نداشته‌اند و یا آنان که در منطقه کار می‌کردند و آن سوادی را که این بزرگان داشتند به هیچ وجه نداشتند. وی کار منصور صفت‌گل را تا حد زیادی از هر دوی این آفت‌ها مبرا دانست و اظهار داشت: ایشان هم فرد باسوادی هستند و هم بومی هستند و اکنون که شجره‌الملوک که آروزی ما بود روزی پیدا شود و دیگر امیدي نداشتیم، پیدا شده باعث خوشحالی سیستانی‌های اهل تاریخ است.

محمدی کتاب را حلقه مفقوده سیستان توصیف کرد و گفت: به باور من شجره‌الملوک قسمت‌های محذوف دارد، چرا که می‌بینیم از موضوعی و جاهایی به موضوعی و جاهای دیگری می‌پرد.

دکتر منصور صفت‌گل مصحح شجره‌الملوک نیز در پایان این مراسم، ضمن تشکر از سخنرانان گفت: با این تعریف‌ها من نگرانم که آیا درس را خوب پس داده‌ام یا نه.

وی افزود: پیش از انتشار کتاب، به لحاظ اهمیت گویش و زبان سیستان و با درک تخصصی آقای محمدی از ادبیات و زبان و گویش سیستانی دارند، متن را به ایشان تقدیم کردم و درخواست کردم که از این لحاظ هم بررسی کنند. من ملاحظات ایشان را با ذکر نام در مقدمه کتاب آوردم که بار دیگر از ایشان سپاسگزاری می‌کنم.

وی تاریخ‌نویسی محلی را مقدمه تاریخ‌نویسی ملی دانست و گفت: اگر تاریخ‌های محلی را در پروژه تاریخ ایران به کار نبریم مبتلا می‌شویم به مشکلی که تاریخ‌های قدیمی داشتند.

وی ادامه داد: بخش مهمی از تاریخ ایران در روستاها گذشته، اما چیزی به اسم تاریخ روستاها نداریم و به همه این دلایل به سراغ تاریخ سیستان رفتیم.

